

ANAITASUNA

293. zenb.

1975.eko martxoaren 15ekoa

Pelota, 4 - 1.º - Bilbao-5
Tel. 23 74 49 - Apart. 495

EUROPA BANATUA 1975 EEE ez da EHE

Europaren gurasoak: Schuman, de Gasperi eta Adenauer
Haien asmo guztiak ez dira oraino aurrera eramán

«Europaren Urtea» izendatu zuen aspaldi batetan Kissinger jaunak joana zaigun 1974. Baina urte eskasa izan da Europaren autonomiaren eta batasunaren bidean, Europako Batzordearen* buru den Ortoli jaunak esan duenez. Otsailaren* 19an, ihazkoari begiratzuz eta aurten egitekoa aurkeztuz egin zuen hitzaldian, honela mintzatu zen Ortoli: «Bere independentzia eta batasuna lortzeko, urrats* handiagoren premian dago Europa. Funtsezko* arazoetan atzeraka ari gara. Gure independentziak atzera jo du; gure asmoak kaxkartu egin dira; geure instituzionalizazio bidean ia* huts egin dugu».

Eta Europaren ekonomiazko, politikazko, gizartezko eta instituziozko batasunari aurrera eragiteko programa agertu du Europako Bederatzien ordezkariak. Horretarako batez ere, eta berehalako arazoak konpontzeko, Europako Ekonomi Elkarteko bederlatzi Gobernuen buruak bilduko dira aurten.

Aurten bilduko dira, halaber,* Europako Apezpiku Konferentzien buru eta ordezkariak. Urte Saindua Erroman ospatzen denez, beren

bilera nagusi hau Erroman egingo dute. Europako «Elizen» elkartasuna eta batasuna Aita Sainduaren inguruan finkatu nahian edo.

Hogei urte geroago

Aurten betetzen dira hogei urte, 1955.ean Europako Ekonomi Elkartea (EEE) sortzea erabaki zenetik. Urte hartan Messinan bildu ziren ministroek, Europaren batasuna aurrean aurrean ekonomikan egin behar zela erabaki zuten, eta ez politik mailan. Politikazko batasuna gerorako utzi zuten. Izatez, aukerapen eta erabaki haren ondorioak ez ditu oraindik Europa «batuak» gaititu.*

Europaren une honetako egoerak, orduan agertu ziren eta argitu gabe utzi ziren zalantza bera nabarmentzen du: hau da, elkartasuna-

azken horrialdera

ren eta batasunaren arteko eztabaida, ekonomiazko elkartasunaren eta politikazko batasunaren arteko eztabaida, halebila.* Ekonomi mailako Europatik politik mailako Europara, maila aldatze bat dago, eta ez urrats bat ematea bakarrik, orduan eta geroztik ere uste izan den bezala. Bigarren mailara igan ez delarik, Europaren elkartasuna (ekonomiazkoa ere bai) oso makaldurik gertatzen* da gaur, Europa batuaren ezina nabarmenduko balu bezala. Azken hilabeteetako energi astinaldiak eta ondorioek nabarmenago jarri dute oraindik ere Europaren politik batasunaren makala, Europa ekonomi aldetik ere besteren menpean delarik.

Europaren batasunak gorabehera handiak izan ditu azken urteotan: urrats bat aurrera eman ondoren, beste bat eta erdi atzera emanez. Hamar izatera heldu zirenak, berehala bederatzira jaitzi ziren. Oraindik ere Ingalaterrak zalantzan daduka, eta erreferendum baten zain, Europarekiko bere lotura. Bestalde, Europaratzengo zuen itsas azpiko tunelaren asmoak ere pikotara* bota ditu Ingalaterrak, Concorde hegazkinak Frantziarekin batera egiteko akordioa pikotara joan zen bezalaxe. Ekonomiazko interesak burrukan jartzen direnean, suntsiturik* gelditzen da ekonomian oinharritu nahi den Europaren batasuna. Horregatik, energiaren eta inguruko ekonomia osoaren krisiak, zalantzan eta larritasunean jarri du Europaren politikazko, gizartezko eta instituziozko batasun bide osoa. Hala ere, lehen eta oraindik, elkartasun eta batasun hitzak jaulkitzen* dira eta bilerak antolatzen.

Makaldua agertu da, halaber, azken urteotan eta azken Sinodoan, Europako Elizaren indarra eta eragina.* Orain dela hamar bat urte eta Kontzilioaren ondoren abiatu zen Europako Apezpiku Konferentzien Kontseilua. Latin Amerikako Apezpiku Konferentzia lehenagokoa da; hemen, ordea, ez zen Europako Konferentziarik sortu, Konferentzien Kontseilua baizik, Konferentzia bakoitzaren beregintasuna ez urratzearen edo.

Estatuak, Elizak, Herriak

Europarrek, Europako herriak, Europako Herriek ba ote dakite, gero, ezer, Estatuak antolatu duten ekonomi elkarrekin edo Elizek eratu duten elkarrekin? Herriak, Herriek zer parte hartu dute elkarrekin honetan? EEEk Europako Ekonomi Elkarrekin adierazten du; berdin adieraz dezake Europako Estatuak Elkarrekin eta Europako Elizen Elkarrekin ere. Baina ezin dezake Europako (H)errien Elkarrekin adieraz... Berriz ere H dontsu* horrek hondatu! Elizen eta Estatuak batasun bidea konparatzen badugu, elkarrekin erreferentzia asko aurkitzen dugu.

1. Estatuak batasuna ala Herriak batasuna?

EEE, haseratik eta oraingoz, Gobernariak eraturiko elkarrekin da, eta Estatuak mailan, hain zuzen ere. Politik mailako batasuna onharritzeak oraingoz Estatuak beregintasun osoa ukatzea esan nahiko luke, horien gainetik Europa batu bat sortzeko. Baina Europako Estatuak («nazioen») elkartasunetik Europako Herrien batasunera maila handia dago. Izan ere, orduan Europaren batasunaren eragileak askozaz gehiago lirerateke: Europar bizi diren Herri txiki eta handi guztiak, hain zuzen ere, eta ez oraingoz Estatuak bakarrik.

Kapitalaren, merkatuaren eta turismoaren ekonomiazko nazioartekotasuna edo Estatuartekotasuna gauza bat da; besterik da, ordea, gizonen eta langileen «gizartekotasuna» eta Herrien «herriartekotasuna», hauk* egiterik ez baitago diru eta ekonomi maila hutsean: kultur eta politik mailan lortzekoak dira batez ere. Zenbaitzuk «Europako Estatu Batuak» hartzen dute Europaren politikazko batasun tankera* eta formula bezala. Zeintzu Estatu izango diren jakin behar, ordea. Oraingoz Estatuak batasuna izango bada, ekonomiazko elkartasunetik urrats txiki bat ematea besterik ez litzateke, eta ez ginateteke 1955.etik urrutik geratuko. Europako Herri guztiak Federazio bat izango bada, berriz, orduan beste maila batetik batasunera iraganen gara.

Europako Herriak zatituta daude, eta zatituta iraungo lukete, Estatuak elkartuko balira ere. Europa batuak ez, eta bai Europa banatuak iraungo luke; eta «batutako» Estatuak Europako Herriak «erdibanatuko» litzateke.

Kapitala da Estatuak bitartekoa, orain arte egin nahi izan den Estatuak Europarako. Ekonomiaren politika egiten dute Gobernariak, Europa batu lortzeko. Langileek, ordea, zer joko eta zer esku dute batasun bide horretan? Europako emigrazioaren fenomenoak historian inoiz gertatu ez den ainakoa* da. Eta halabeharrezko emigrazioa ez da Herriak elkartzeko eta batzeko biderik egokiena. Aurten emigrantei ekonomi krisiak ekarri dien zoritxarrak, beste ezerk baino nabarmenago jartzen du zein makala, zein azalekoa, zein urrutikoa den Europaren batasuna. Izan ere, haseran* ekonomiaren eta Estatuak batasuna bezala abiatu zenak, hogeitau geroago ekonomiaren eta Estatuak batasunaren ahula eta merkea nabarmenatzen du.

2. Elizaren batasuna ala Herriaren batasuna?

Kontzilioaren ondoren sortu diren Apezpikuen Konferentziak, Hierarkiaren mailakoak dira, Apezpikuen mailakoak hain zuzen ere. Era berean, Europako Konferentzien Kontseilua Eliz Hierarkiaren goi mailan gelditzen da, Jainkoaren Herria den Elizaren batasuna urrutik gelditzen delarik.

Baina ez da hori bakarrik, Europako Apezpikuen Kontseilua herriagandik urrutiratzen duena. Europako Apezpiku Konferentziak Europako Estatuak mailan eratuta daude, eta ez Europako Herrien mailan. Berriz ere, Eliz Hierarkiaren batasuna egin nahi den neurrian, Jainkoaren Herriaren zatikatzea nabarmenatzen da eta sakontzen. Horregatik Hierarki mailako batasuna ere ustela gertatzen da. Apezpikuen eta Konferentzien elkartasuna lortuz ere, ez dugu artean Europako Elizen (Herriei dagozkien Elizen) batasuna eta elkartasuna lortu. Apezpikuak ez dira sarritan apezpiku beren Herrietan, beren Estatuak badira ere. Roger Etchegaray jauna da, hain zuzen ere, Europako Apezpikuen Kontseiluaren burua: euskalduna berau, baina Marseillan artzapezpiku; Baionako bi apezpikuak, ordea, arrotzak dira, frantsesak, halebila.* Iruineko Méndez jauna eta Gasteizko Peralta ere ez ditugu euskaldunak. Egoera honek ez du Europako Herri Elizen batasuna laguntzen.

Elizaren aldetik ere, Europako Apezpiku Konferentzien Kontseilua Europako Herrien zatiketa mantentzen du, Estatuak batasunari eutsi* nahi diolarik. Honela, Europako kristau herriak banatuta, zatikatuta irauten du. Eta «batutako» Apezpiku Konferentziek kristau herriak «erdibanatzen» dituzte. Azkenik, Estatuak eta Elizek Europako Herri zatikatuen eta banatuen fruitua bien artean erdibanatzen dute.

Estatuak, kapitala bitarteko dutela, ekonomiaren politika egiten badute, Elizek, Estatuak bitarteko dituztela, politikaren ekonomia egiten dute. Eta kristau herria hori doa, Apezpikuen Konferentzien eta Konferentzien Kontseiluaren berririk ez duelarik, hori guztiari oso urrutiko gertatzen baitaio.

3. Batzaile ala banatzaile?

Batua ala banatua dago 1975.eko Europa? Batu ala banatu egiten dute Estatuak eta Elizek gaurko Europa? Estatuak nahiz Elizek ba dakite botere eta hierarki mailatan batasun bideak eratzen eta urratzen. Baina botere maila horretatik herria erdibanatzen dute.

Kultur mailan eta fede mailan, langileen mailan eta kristauen mailan: Herriaren eta Herrien mailan batasuna eta elkartasuna bilatzen ez den bitartean, botere jokoak egiten ari dira Estatuak eta Elizak, eta ez herri lanak.

Europako Estatuak eta Elizen Elkarrekin ez da Europako Herrien Elkarrekin (EEE ≠ EHE); ez eta Europako Ekonomi Elkarrekin ez da Europako Langileen Elkarrekin (EEE ≠ ELE).

H mutua da gu gehienontzat eta hizkuntza askotan, lagileak kapitalaren aurrean eta kristau herria Hierarkiaren aurrean mutua dauden bezalaxe.

Paulo AGIRREBALTZATEGI

daude, dagoz
die, deutse
dio, deutso
zaigu, jaku